

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nr.1
JAN.
1974

ÆRESSTATUETTEN Billedet viser Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme æresstatuette, der er en afstøbning af en træfigur skåret af en dansk fange i Neuengamme 1944/45 og smuglet hjem til Danmark. Statuetten gives af Landsforeningen til personer eller organisationer, der ved deres virke har haft en særlig betydning for de tidligere danske fanger fra Neuengamme og deres familier.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HOJHLD PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelse ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand:: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand:: General Fl. B. Larsen, Kongstedgård, 4293 Dianalund
Tlf. (03) 560207

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10,
1169 København K. Tlf. (01) 11 65 55.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109,
2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundvej 1, 2700 København, Brønshøj
Tlf. (01) 71 72 72.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Jacob Brandt,
Ornevej 63,
2400 København NV. Tlf. (01) 34 95 60

Afdelingschef, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbro pr. Nordborg
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 33 86

Alberti Hansen, Arildsgård 41,
2700 Kbh. Brønshøj. Tlf. Bella 3162

Bankprokurist Olav Holst, Bengtassevej 6
2900 Hellerup. Tlf. HE 7780

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Ebberupvej
5631 Ebberup. Tlf. (09) 74 12 15

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Ålborg. Tlf. (08) 18 04 51

Provst Poul Riis,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33

Fhv. justitsminister Knud Thestrup
Rosenvængets alle 10, 2100 Kbh. Ø
Tlf. Øbro 4172.

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRia 888 (kontortid 10–12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettets og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark,
Frederiksborgvej 109,
2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

Thyholm Bogtryk
& Offset

7790 Hvidbjerg/Thy

INDHOLD

Ordrede forhold ved	
Helligåndskirken	3
Runde dage	3
Hilsen til Paul Thygesen	5
Lunding fylder 75	7
Juleaften i Mindelunden	9
Planer om svensk invasion i Danmark	11
Hilsen fra Fyn	13
Ferie på Kegnæs	19
Foreningerne	19
Dagbogsblade	20

ORDNEDE FORHOLD

Kirkeministeriet skrider til handling og skaber værdige forhold ved monumentet for den ukendte kz- fange på Strøget.

På foreningens vegne har formanden for Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme, E. Holger Grome gjort opmærksom på, at pladsen ved monumentet for den ukendte kz-fange misrøgtes, og at flammen i offereskålen ikke som aftalt tændes på nationale mindedage.

Kirkeministeriet har nu skredet ind og har truffet den ordning med stadsgartneren, at den daglige renholdelse af monumentet og arealet umiddelbart derom overtages af stadsgartneren med øjeblikkelig virkning.

Der gives også tilsagn om, at faklen vil blive tændt den 9. april, 20. april, 29. april, 4. maj, 5. maj, 29. august, 19. sept., 24. decb. samt nytårsaften.

FANGESAMMENSLUTNINGEN

Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940-45 holdt ekstraordinært repræsentantskabsmøde søndag den 13. januar.

På mødet nedlagde Jørgen Barfod sit mandat som formand, hvorefter næstformanden Oskar Verner i henhold til foreningens love meddelte, at han var villig til at fungere som sammenslutningens formand, indtil det ordinære repræsentantskabsmøde, som skal finde sted den 21. april, H.C. Ørstedesvej, København F.

SIG DET MED BLOMSTER

Gestapofangernes Sjællandsafdeling har afholdt sin anden blomstertombola i Lyngby Storcenter i dagene 29-10 - 3-11, og den blev godt besøgt.

Tombolaen blev åbnet af centrets direktør Tholboe, som trak de første numre. Foreningen havde den glæde samtidig at erhverve flere nye medlemmer.

Sideløbende med disse arrangementer har foreningen solgt 500 lodsedler, så overskuddet har ialt været godt kr. 12.500,-, der danner grundstenen for Gestapofangernes rekreationsrejsefond, som blev oprettet d. 2. oktober d. år.

Tidligere fanger kan søge om et rejsegavekort a kr. 500,-, hvis de er og har været medlem af Gestapofangernes Sjællandsafdeling i mindst 1 år regnet fra d. 4-10-73. Desuden skal du have været arresteret af den tyske besættelsesmagt i årene 1940-45 i mindst 1 måned. Du skal blot skrive et lille brev med navn, adresse, angive hvor længe du har været medlem og datoen for arrestation og frigivelse, samt hvilket fængsel eller lejr du har siddet i.

Send brevet inden 15. februar 1974 til nedenstående adresse. Det vil så indgå i en lodtrækning i løbet af samme måned, hvor foreløbig 10 medlemmer kan blive de heldige vindere af et rejsegavekort. Senere på sommeren vil vi trække lod om endnu nogle rejser.

Solveig Skjøtt
Ibstrupvej 25
2820 Gentofte

Runde dage

Februar

Herman Aasted, Randers. Neuengamme, Osnabrück og Møgelkær 75 år den 12. febr.

Niels Jensen, Grønnevej 259, st. tv, 2830 Virum. Tilhørte detachment Amalienborg. Fylder 70 år den 19. febr.

Hans Mathiasen Lunding, oberst. Bækkelund, Svejstrup, Lerbjerg, 8370 Hadsten. Flossenborg. Fylder 75 år den 25. febr.

Marts.

Viggo Schørring, Grønnehøj 21, 2720 Vanløse. Fylder 70 år den 1. marts. Jens Anker Ørum, Bogholderalle 25, 1. th, 2720 Vanløse. Fylder 50 år den 10. marts.

Kaj Sørensen, revisor, Nørrebrogade 8900 Randers, Rendsborg, Dreibergeren, Neuengamme og Møgelkær. Fylder 50 år den 12. marts.

Erik Nielsen, Arkaderne 70, 1, 1, 2700 Brøndshøj, Sachsenhausen. Fylder 60 år. den 18. marts.

April.

Billeschau, 8900 Randers, Neuengamme og Buchenwald. Fylder 65 år den 3. april.

Oscar Pedersen, Svinget 17, 3., 2300 Kbh. S. Neuengamme 69.478 70 år 1. april.

Frits Lerche, Lyngvej 26, 8240 Risikov, Neuengamme 50.527, Porta. 65 år den 13. april.

Axel Hansen, Kastrupvej 115, 1. tv., 2300 Kbh. S., Neuengamme 54.231 75 år den 15. april.

Anker Børge Jørgensen, Tværgade 11, 5400 Bogense. Neuengamme, Brandenburg. 50 år den 23. april.

Hans Martin Hansen, Pontoppidansvej 41, 2., 3000 Helsingør. Neuengamme 54.437, Schandelach. 60 år den 29. april.

KREDITFORENINGEN DANMARK

ØSTIFTERNES KREDITFORENING

NY JYSK GRUNDEJER-KREDITFORENING

01 København:
Jarmers Plads 2
1590 København V
12 53 00

06 Århus:
Åboulevarden 69
8100 Århus C
12 53 00

07 Herning:
Viborgvej 1
7400 Herning
12 53 00

09 Afd.kontor i Odense:
Jernbanegade 16
5000 Odense
12 53 00

Vore repræsentanter i Aalborg
og Esbjerg:

Direktor P. Wendelboe Hansen »Vingårdshus« Vingårdsgade 16, 9100 Aalborg, (08) 12 53 00
Rådgivende ingeniør Niels A. Lund, Islandsgade 39, 6700 Esbjerg, (05) 12 53 00

- hele Danmarks kreditforening

**NÅR DET
GÆLDER**

**FARVER
TAPETER
TÆPPER**

SÅ....

TAPETMESSEN

STJERNEPLADSEN TLF. 167300

BEFAS - DAN

Danmarksvej 1
9670 Løgstør
Telefon (08) 67 18 88

*Sprængrydning af
betonkonstruktioner,
bygninger m. m.*

*Indendørs
som udendørs...*

Udføres med største præcision
og sikkerhed af

MECA - BYG A/S

Dr. Olgas Vej 24
2000 København F

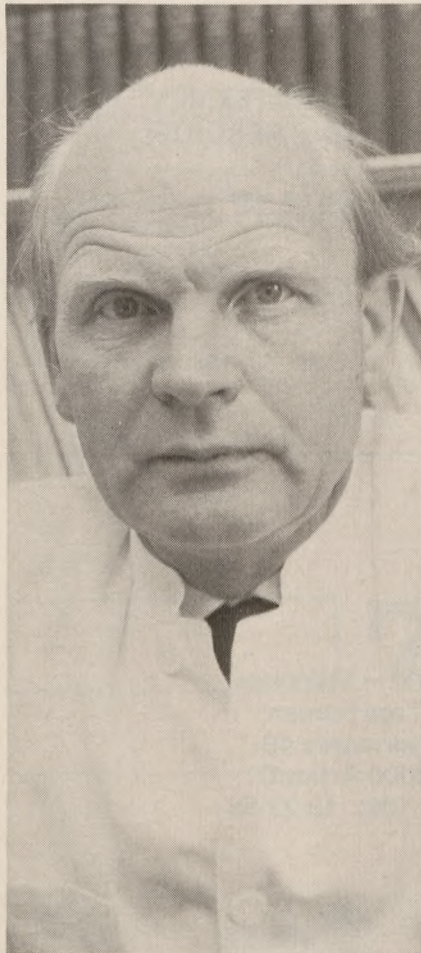
v/ MAJOR S. A. HANSEN
Sprængningsingeniør

Sprængningsingeniør
Chef for hærens sprængningskommando i 15 år

Privat: Tlf. (01) 29 34 10   Kontor: Tlf. (01) 34 39 37

PROFESSOR, OVERLÆGE, DR. MED. PAUL THYGESEN.

En hilsen til en 60-års dag.

Professor, dr. med. overlæge Paul Thygesen, Københavns Amts Sygehus i Gentofte fylder 60 år mandag den 4. februar.

Paul Thygesen blev student fra Gamme Hellerup gymnasium i 33, cand. med. i sommeren 42 og speciallæge i neurologi i 51, dr. med. i 53 med en afhandling om dissimineret sclerose.

Han har været tilknyttet Frederiksberg Hospital, Blegdams Hospital, Rigshospitalet, Nørre Hospital, Bispebjerg Hospitals psyk. afdel., Rigshospitalets neurologiske afdeling samt Odense Amts og Bys Sygehus. Han har været assisterende læge ved invalideforsørgsretten og er nu medlem af Erstatningsrådet.

Han har været overlæge siden 1957.

Paul Thygesen blev arresteret den 2. august 1944 som medlem af Frit Danmarks Københavns-ledelse.

Han overførtes den 25. august til Frøslev-lejren. Deportationen foregik den 15. september til Neuengamme, hvorfra han den 25. september overførtes til udekommandoen Husum, et halvt hundrede kilometer syd for den dansk-tyske grænse.

Her kom han til at holde jul, men allerede den 29. december førtes han atter til Neuengamme. Den 5. januar 1945 overførtes han til Dalum-lejren. Her ved den hollandske grænse var der 120 danskere, men den 20. marts 45 transporteredes alle danske og norske fanger tilbage til Neuengamme. Hjemrejsen gik over Frøslev.

Ypperlig skildrer og iagttager.

Fra Paul Thygesens hånd foreligger der en ret fyldig beretning om oplevelser og tanker under deportationen. Den er nok den bedste af alle beretninger, skrevet på dansk. Den er det både hvad indholdet og formen angår. Den foreligger i bogen: Danske i tyske koncentrationslejre. Skildringen er senere bragt som selvstændig bog i lidt udvidet form.

Een samlet forening.

Danske ex-fanger vil især huske Paul Thygesen for to ting. Det ene er hans initiativ der førte til dannelsen af »Landsforeningen af besættelsestidens politiske fanger«. Det andet er hans indsats for at skabe grundlaget for hjælp til besættelsestidens ofre.

Dannelsen af landsforeningen skete den 11. april 1946 i KB-Hallens pejsesal. »Pigtråd« bragte i sit allerførste nummer et fotografi af forsamlingen, og det er ganske interessant i dag at sidde og genkende ansigterne. Mange af deltagerne i stiftelsen af foreningen har siden ydet en indsats på foreningens fronten.

Det var lige fra starten Paul Thygesen, der ridsede linjerne op, og det kan nok interesse at repetere:

Idégrundlaget

Vi må arbejde sammen med de andre nationer, og vise det, ved at vi tillutter os den internationale fangeorganisation.

Vi må arbejde sammen med den

øvrige modstandsbevægelse her i Danmark. Vi er udgået fra den, og vi har kæmpet med fælles idealer, men ingen vil fortænke os i at danne egne foreninger, da der er så uendelig meget, der på en særlig måde binder tidligere fanger sammen.

Vi har selv følt nazismens metoder på vor krop og i vor sjæl. Det er oplevelser, vi aldrig nogen sinde løber fra. Vi har lært at vurdere livets værdi ud fra helt nye synsvinkler. Vi har lært at agte menneskelivet, og vi har forstået, at frihed ikke er noget selvfølgeligt.

En fantastisk trykfejl, men .....

Jeg fandt talen så væsentlig, at jeg bragte den i sin fulde ordlyd, men næppe var bladet kommet ud, før jeg blev ringet op af en af bladets venner. Han var helt stakåndet og spurgte mig, om jeg havde opdaget det.

-Hvad for noget?

-Det er dog den værste trykfejl, jeg endnu har været ude for.... (og han havde dog sit erhverv i bladverdenen, så han havde oplevet meget).

Jeg fik så at vide, at der i Pigtråd stod, at vore kammerater gav livet foran henrettelsespeletonernes kugler, ja de sked sig ihjel for vore idealer....

Jeg måtte dertil svare, at sådan sagde Paul Thygesen, og sådan var sandheden. Han havde jo tænkt på dysenterien, som var en udbredt dødsårsag, men ordet dysenteri dækker ikke sultsygdommene, og derfor var det andet ord brugt. Det lyder måske vulgært i nogles øren, men dækker bedre.

SULTSYGDOMMENES EFTERVIRKNINGER

Herved er jeg ved det andet område, på hvilket Paul Thygesen huskes af de mange, både af de tidligere fanger, der yder godt af hans banebrydende arbejde, og de mange, der fandt, at alle raske står i æresgæld til de syge.

Sammen med en gruppe andre, yngre læger gik Paul Thygesen straks efter befrielsen igang med at anstille lægelige betragtninger over det, nogle tusinde danskere i kortere eller længere tid havde været igennem. Der blev kogt kålrisbisuppe i Paul Thygesens køkken og anstillet alle mulige beregninger om mængde, kalorier m.m. og gennem en lang række undersøgelser af et stort antal tidligere fanger skabtes materialet til den store og banebrydende afhandling om sultsygdommens eftervirkninger.

Med hilsen til
kammeraterne fra ...
GERNES ANLÆG

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S ARBEJDE!**

Fa.M.D. og A.W.J.

Erling Foss

Thorsgade 59 . 2200 København N

**Tapet – Malervarer
Tage Hansen
Nørregade 49
8000 Århus C
Tlf. (06) 13 22 88**

FORÆLDRESKOLEN I ÅRHUS
Marselis Boulevard 17
8000 Århus C
Tlf. (06) 142906

Pas på de ældre i trafikken!

L. L. T. A.
5320 Agedrup

Banebrydende lægeforskning.

Og siden har man afholdt mange kongresser om hele spørgsmålet, dels ud fra de danske lægers værk, dels ud fra fortsatte undersøgelser. Derefter har ordet kz-syndromet vundet hævd som en betegnelse for eftervirkningerne af sult, som mennesker har været ude for under psykisk nedværdigende leveforhold. Der kan være tale om søvnløshed, appetitløshed, angst, svigtende mod overfor f.eks. de daglige pligter på arbejdspladsen.

I nogle tilfælder kan skaderne rettes op, i adskillige ikke.

Det var imidlertid ikke Paul Thygesen agt at forblive i organisationsarbejdet. Så snart det rent praktisk kunne lade sig gøre for Aage Schoch at løsrive sig fra andet arbejde, trådte Paul Thygesen fra i foreningsarbejdet, og Schoch trådte til.

Meget søgt læge af tidligere fanger.

Dette betød dog ikke et farvel til tidligere fanger, og rigtig mange er kommet til ham som patienter. Mange har haft den sikre overbevisning, at når de søgte hjælp under erstatningsloven, ville de kun få en rimelig og retfærdig behandling, hvis det var Paul Thygesen, der foretog undersøgelserne.

Gennem nogle år var antallet så stort, at denne popularitet nok var en belastning for ham, men efterhånden har vel de fleste forstået, at skal lægen have kræfter til forskning, må han også have tid og frigøres for en del af det hverdagsagtige, der nok også kan gøres af andre.

Der er ingen tvivl om, at der til fødselaren vil komme en strøm af hilsener. De vil komme såvel fra intellektuelle som fra jævne kredse.

Johannes Fosmark.

Lige ved hans celle blev 7-800 mennesker henrettet ved pistolskud eller hængning. Han var nabo til Canaris. Han var således den sidste, der talte med ham, inden henrettelsen.

Selv var Lunding truet på livet, og på et vist tidspunkt blev hans liv købt for cigaretter.

Han bragtes i sikkerhed i Italien og vendte den 15. juli 1945 tilbage til fuld frihed i København.

ISRAELSK FRIMÆRKE MED DANSK TEKST

31/10 I dag fik Israel sit første frimærke med dansk tekst. Der står: - 30 året for jødernes redning i Danmark. Med mærket mindes Israel de danske modstandsfolk, der hjalp tusinder af jøder til flugt fra den nazistiske forfølgelse.

75

Oberst H.M. Lunding som pensionist efter afskeden i 1963 fotograferet foran sit hus i Østjylland.

Oberst H.M. Lunding, Bækkelund, Lerbjerg, 8370 Hadsten fylder 75 år den 25. februar.

Pigtråd har tidligere orienteret vore læsere om hans liv og spændende oplevelse gennem en række interviews med redaktør Hans Fosmark.

Vi kan derfor ganske kort anføre, at Lunding er sønderjyde, født i Stepping. Han blev ritmester i 1937, arresteret af tyskerne 1943-45 oberstløjtnant i 1945, forbindelsesofficer i Sydslesvig 1946 og afdelingschef i forsvarssatben 1950-63. Han tog sin afsked i 1963.

Han har skrevet bogen: Stemplet fortroligt. Den kom i 1970 hos Gylendal og er en meget særpræget bog, der starter med barndommen og slutter med et meget lang personregister, så langt, at man udbryder: Hvor har den mand levet et rigt liv i omgang med så mange, der har haft betydning for udviklingen.

Under fangenskab i Tyskland sad han næsten et år i kz-lejren Flossen-burg i Østbayern ved den tjekkiske grænse.

Natklub TUNECIA
Istedgade 86, 1650 V.
Tlf. (01) 21 06 12

DANSK HUNDETJENESTE

Jagtvej 131 - 2200 N
Tlf. TA 7963

SANDGAARD & SØN
installatør
Algade 7 - 5750 Ringe
Tlf. (09) 621376

BRUG TANDLÆGEBISTAND
F. Løbger

A/S NIPLEX
Tobaksvejen 11 - 2860 Søborg

STORGAARD'S
REVISIONSKONTOR
Østergade 64 - 5500 Middelfart.

DANEBO MØBLER
Nordre Fr.havngade 21
Tlf. TR. 5683
Alt i møbler

Finn Liberoth
Hovedgaden 62
2800 Lyngby

Fjellerup Brugsforening
Tranehuse

H. H. MOLTKE
Thurebyholm
Tureby

Fyns Gummi Service A/S
Svendborgvej 84

K. LINDSCHOUW
Advokat
Skt. Knudsgade 1 - Ringsted

JULEAFTEN I MINDELUNDEN

Ved højtideligheden juleaften i Ryvangen medvirkede Studentersangforeningen, Lottekorpsen, Hjemmeværnet og spejderpiger, der lagde blomster på gravene.

Talen blev i år holdt af formanden for Gestapofangernes Sjællandsafdeling, fru Solveig Skjøtt. Hun sagde:

Når vi i aften som så ofte før står her ved Jeres grave, går tankerne automatisk en del år tilbage i tiden til vore tidligste ungdomsår, som så skammeligt formørkedes af en meningsløs krig, der havde sat det meste af verden i brand, og hvor sorg og forbitrelse herskede i vore hjerter.

En bølge af vold og terror gik dengang over vort land, og mange kvinder og mænd blev sendt i fængsler og koncentrationslejre. Nogle overlevede ikke, men bukkede under for tortur og umenneskelig behandling, andre blev hensynsløst henrettet af besættelsesmagten. I, som ligger her og gik bort i jeres ungdoms bedste år, blev nazismens ofre, fordi I havde kæmpet for et frit Danmark, og for at få en lysere og bedre verden at leve i.

Og blev den så det?

Ser vi i dag tilbage på årene der svandt, med den store krig i Korea, den endnu ikke afsluttede i Vietnam og nu branden i Mellemøsten, må svaret blive et stort nej. Når vi så samtidig er vidne til hungersnød, raceforfølgelse og ustandseligt skiftende diktaturregimer, bliver troen på en bedre verden mindre og mindre for hver dag, der går.

MEN VI SKAL LEVE VIDERE.

Vi har noget at udrette, for I døde med frihedsfaklen i hånd, med budskabet om for fremtiden at hindre, at lignende ulykker skal ramme vort land. Og så må vi i dag skamfuldt erkende, at i en lang række lande verden over sidder mennesker i dag indespærrede i fængsler og sindsygehospitaller på grund af deres politiske overbevisning, tro eller hudfarve.

De kalder på os, og vi må hjælpe disse vore kammerater til en menneskeværdig tilværelse, for de har jo kæmpet for de samme idealer og tanker som vi. Det kan man blandt andet gøre, ved gennem Amnesty International, der arbejder upolitisk og på tværs af alle landegrænser og ideologier, at protestere mod enhver form for tortur over alt i verden.

Vi kan derigennem side om side med kammerater og venner i andre lande løfte i flok, og gennem denne organisation, der arbejder direkte under F.N., kræve disse nedværdigende og umenneskelige tilstande bragt til ophør.

Og hvad kan vi så ellers gøre for verden og vort eget land i særdeleshed? - I tiden frem over vil der blive brug for al vor energi og alle vore evner, hvis de mange problemer, verden kommer til at stå over for i de kommende år, skal løses, blandt andet vor kamp for uafhængighed og frihed i alle lande.

Dernæst kommer kampen mod sult, sygdom, uvidenhed og forfølgelser af den ene eller anden art. Vi vil i de kommende år blive stillet over for så mange nye problemer, som vi vist ikke helt har gjort os klart endnu. En ny generation og nye stater, der bliver sig selv bevidste, vil komme og stille krav i lighed med de goder, vi selv har i dag. Hvad der skal ske med verden af i morgen afhænger af, hvordan vi forvalter de goder, den har givet os i hænde, hvilke idealer vi vil leve for og de principper, vi vil kæmpe for.

VI VIL IKKE FREMOVER kunne nøjes med at tænke og handle i de almentraditionelle baner. Mangt og meget skal udrettes og forbedres i de kommende år. Vi må ikke låse os fast i nuet, ej heller stå stejlt i tale og gerninger, men vise forståelse og tolerance for andre nationers meninger og levevis.

Gør vi det, og rækker vi hinanden hånden på tværs af alle ideologier og sprog, kan vi måske se frem til en tryggere, sundere og friere tilværelse. For husk: Det største slag vindes ikke på slagmarken, men over vort eget sind og temperament.

Til I unge, som er med her ude i dag, vil jeg sige: Jert land har brug for Jer i fremtiden, dygtiggør Jer, vær ansvarsbevidste, værn om det land og den kultur, vi har stået for gennem årtier, og som på trods af alle indenrigspolitiske uenigheder, dog er et af de bedste lande at leve i, og hvor vi modsat så mange andre steder i verden kan tale, tro og udtrykke vore tanker frit.

Derfor skal mit råd til Jer være: Spørg ikke om, hvad Danmark kan gøre for Jer, men om, hvad I kan gøre for Danmark. Følger I dette råd, er vore kammerater ikke døde forgæves.

Om fru Solveig Skjøtt kan iøvrigt oplyses, at hun under besættelsen var kurer for »Secret Service«, og kontaktsted for bl.a. »Studenternes Efterretningstjeneste« - »Holger Danske«, og »1944 gruppen«, og havde igennem disse grupper kontakt med »Flammen« og »Citronen«.

Hun har hjulpet nedskudte faldskærmsjægere og jøder med illegal transport til Sverige.

Ud over andre transportmidler var båden »Elisa« et fast transportmiddel til sikkerhed i Sverige.

Fru Skjøtt blev i 1944 arresteret af »Gestapo«, og fra Venstre fængsel ført til »Frøslev-Lejren«.

Hun er nu formand for Gestapofangernes Sjællandsafdeling.

FRIHEDSMUSEET

Museets officielle navn er Museet for Danmarks Frihedskamp 1940-1945. Det ligger i Churchillparken ikke ret langt fra Den engelske Kirke og Gefionspringvandet.

Der er en række daglige aktiviteter, mest beregnet for skolebesøg og samlet besøg, f.eks. foreninger. Vi nævner:

Omvisninger

ved tidligere modstandsmand. Varighed ca 5 kvarter. Pris ca kr. 45,00.

Automatiske omvisninger

med autentiske lydbandsoptagelser. Disse omvisninger er gratis.

Omvisninger bedes bestilt telefonisk på 13 77 14 eller 15 97 14

Dagslysbiograf

I museet er der desuden indrettet en dagslysbiograf, der viser billeder fra dagliglivet under besættelsen ledsaget af tale.

Undervisningsmateriale

På dette område kan følgende, der kan bestilles telefonisk, stilles til rådighed:

DENCO/ROBOTVARER

ROBOT

Arbejdshandsker
Forklæder
Gummistøvler
Regntøj
Pensler

Hegnstoft 13 - 2630 Tåstrup
Tlf. (01) 996305

Advokat E. Busch Rasmussen
Østergade 18, 8500 Grenaa.
Tlf. (06) 32 04 44

Hjulfabrikken "HAMI"
Sortevej 17
8381 Mundelstrup
Tlf. (06) 241177.

H.N. GOTTLIEB
C.F. Ricksvej 103
2000 København F.

BOFORS OVENLYS
Kristian Thomsen
Kronprinsessegade 26
1306 København K
Tlf. (01) 142060 - Telex 16361

Waidtlöw & Hansen
Kongens Nytorv 21
1050 København K
Tlf. (01) 11 93 01

VIBORG PRIVATE REALSKOLE
Trekronervej 12 - 8800 Viborg
Tlf. (06) 620369

Skandinavisk Kedel Fabrik A/S
Poulsgade 24 - 7400 Herning
Tlf. (07) 126444

A/S SYDSJÆLLANDS JERN FORRETNING

»Stålgården« - Næstved

Tlf. 72 33 00 - Giro 6514

PLANER OM SVENSK INVASION I DANMARK UNDER BESÆTTELSEN

I december måned forsvarede fil. lic. Ulf Torell ved Stockholms Universitet sin doktorafhandling om emnet: Sveriges hjælp til Danmark i årene 1943-45.

Vi bringer her i Olav Holst's oversættelse, hvad den store svenske avis: »Sydsvenska Dagbladet« skrev forud for doktordisputatsens fremkomst.

Ved en doktorafhandling på Stockholms universitet vil hidtil hemmeligstemplede planer angående Sverigs stilling til aktiv hjælp til Danmark under besættelsen blive offentliggjort. Det drejer sig om, at den danske brigade i Sverige, støttet af svenske militærstyrker, skulle gøre landgang i Danmark inden slutopgøret med tyskerne. Doktoranden er Ulf Torell fra Landskrona, og hans afhandling indgår i forskningsprojektet »Sverige under anden verdenskrig«. Kildematerialet findes i danske og svenske arkiver. Det er »Sydsvenska Dagbladet« som 21. november bragte disse oplysninger i en artikel, som vi tillader os at gengive.

DEN SVENSK REGERING måtte under krigen indpasse sin neutralitet efter de skriftende forhold. Da Tyskland i efteråret 1943 stod meget stærkt og Sverige trods 3 års rustninger stod vagt, indtog regeringen en yderst forsigtig holdning til danske krav om levering af våben.

Et år senere var man mere eller mindre beredt til at lade de i Sverige uddannede »polititropper« tage kampen op mod tyskerne i Danmark. Det var Danmarks samarbejdsudvalg, et skygge kabinet under Wilhelm Buhl, den dannedes allerede ved den danske regerings fald i august 1943, som begærede politiuddannelse af de danske flygtninge i Sverige. Det var tanken, at en sådan styrke skulle hindre plyndringer og kommunistisk opstand, når Tyskland brød sammen. Per Albin Hansson og hans regering gik i oktober 1943 med på det danske forslag, men med det forbehold, at denne styrke ikke måtte indsættes i kampen før ved besættelsens ophør.

STYRKEN TALTE i starten 200 politisoldater, men den voksede stadig og det var en veludrustet dansk bri-

gade på 4759 mand med 3500 tons krigsmateriel, som den 5. maj 1945 overførtes til Helsingør under svensk jager eskorte. Fra sin kommandopost i Helsingborg overvågede den svenske øverstbefalende, general Helge Jung, hele operationen, som dog blev ublodig, da tyskerne jo gav op.

Forinden dette havde den svenske regering gennem otte måneder intensiveret sin støtte til danskerne i omtrent samme takt som Hitlers »tusindårsrige« sank i grus.

I efteråret 1944 havde Hedtoft-Hansen under et besøg i Stockholm i al hemmelighed udvirket, at »politistyrkerne« og krigsmateriel skulle sendes til Danmark på et givet signal.

Rygterne om de vestallieredes forestående invasion på Jyllands vestkyst forstærkede forberedelserne og forsvarsstaben tog initiativ til at opstille et frivilligt svensk kampvognskompagni. Der var også tale om at give svensk flyverdækning.

MÅGTSPILLET mellem samarbejdsudvalget, som ville undgå at provokere tyskerne, og Danmarks Frihedsråd, der repræsenterede den aktive modstandsbevægelse med stærkt kommunistisk indslag, bidrog dog til at den svenske regering gik forsigtigt frem. Nødråb om hjælp den 20. marts 1945, der kom fra de socialdemokratiske ledere Buhl og Hedtoft-Hansen, førte til en vis planlægning om at indsætte 3. svenske armekorps. Per Albin Hansson og den svenske regering var dog stadig forsigtige, hvilket også viste sig at være velovervejet.

Den 1. maj havde situationen udviklet sig således, at Buhl, Hedtoft-Hansen m. fl. indstændigt henstillede til den svenske regering i Stockholm om ikke at sende polititropper uden forudgående varsel. Buhl understregede, at »kommunismen i høj grad ville miste udviklingsmuligheder, hvis den tyske besættelse endte uden kamp«.

DEN FORNUFTIGE PER ALBIN Hansson havde naturligvis ikke i sinde at udløse operationen »RD« (Rädda Danmark) uden i yderste nødstilfælde. »RD« var dækningsnavnet for en svensk invasion på Sjælland med et helt armekorps fra Skåne, støttet af hele flyvevåbnet og en del af flåden.

Mandskabsmæssigt ville det have været Sveriges største militære operation siden 30-års krigen.

Nogen endegyldig plan for det svenske armekorps' indsats blev aldrig lagt, der fandtes kun planer for enkelte dele af den. Ifølge disse skulle en svensk kupstyrke i hurtigbåde fra Helsingborg indtage havnen i Helsingør natten til D-dag. Siden skulle en angrebsbølge på 3000 mand overføres i motoriserede fiskebåde fra Viken, Helsingborg, Kopperverkshammen og Råå, og landstigning skulle finde sted mellem Helsingør og Humlebæk. Siden skulle hele 3. armekorps sejles over på ialt 830 fartøjer.

SELV OM OPERATION »RD« var et ufuldbyrdet skrivebordsprojekt, havde det kunnet sættes i værk i anden halvdel af maj måned, hvis udviklingen var gået i en sådan retning, at det havde været nødvendigt, konstaterer Ulf Torell. Men klokken 22,15 den 4. maj fik statsminister Per Albin Hansson kodemeddelelse fra København: »Hans er blevet syg«. Det betød, at den danske brigade i Sverige snarest kunne overføres til et jublende, frit Danmark uden svensk intervention.

Frøslevmuseet:

Omvisninger ved tidligere modstandsmand kan bestilles på telefon (046) 7 65 57, udenfor åbningstiden telefon (046) 7 35 68.

Til salg på museet:

5 serier slides a 5 billeder, pr. serie kr. 8,60.

- nr. 1. Modstandsbevægelsen
- nr. 2. Kampen udenfor Danmark
- nr. 3. Fangens lod
- nr. 4. Frihedsmuseet
- nr. 5. Frøslevlejren.

5 stk. 8 mm film, pr. stk. kr. 23,00.

- nr. 1. 29. august 1943
- nr. 2. Sabotører i arbejde
- nr. 3. Generalstrejken
- nr. 4. Befrielsen
- nr. 5. Krigsforbrydere.

Bøger:

Lars Bjørneboe: "Ingen kender dagen". Grænsegendarmeriet under besættelsen. kr. 35,35.

Læge P. Glaven
Pedersker pr.
3720 Åkirkeby
(03) 9780 85

ELHJØRNET I ALGADE
*35 34 05
Harald Andersen, Algade 26
35 34 05
Reparationer efter lukketid:
H. Sibborn, tlf. 35 86 09
4000 Roskilde

PLANTESKOLEN »HØJVANG«
Søndergade 53 - Varde
Tlf. (05) 220415

Persons Kleins Eftf. A/S
Mesterlodden 13
2820 Gentofte
Tlf. GE. 54

ANDELSSMØR
Englandskajen - Odense

JACOB H. THIMSEN
Slagtermester
Padborg

LENDUM MEJERI
Lendum pr. 9870 Sindal
Telf. (08) 47 30 04

BENT ANDERSEN
Murermester
Gammel Hammelvej 33
Voldby pr. Hammel
Tlf. (06) 962070

EN HILSEN FRA ...
O. T.
Valby

DREIRS UR IMPORT
Gothersgade 97
København K
Tlf. 15 24 15

A/S CARL MØLLER
Tværgade 25 - Nykøbing FI.

Sv. Zink Christensen
Bording Station

BAY JACOBSEN
Fabersvej 6
7100 Vejle
Tlf. (05) 82 31 44

HILSEN TIL THORKILD, ALLAN OG MATHILDE.

Dommerfuldmægtige Jørgen Hvass, fortæller her lidt om, hvad der skete ved Brenderup sø under besættelsen.

Fåborgafsnittet havde ialt fået arrangeret 3 våbenmodtagelser her, nemlig den 31-12-44, den 9-2-45, og den 21-2-45. De blev i den engelske radio annonceret under koden:

Hilsen til... henholdsvis Thorkild, Allan og Mathilde.

Modtagelsen Thorkild foregik nytårs-aften. Det var på forhånd meddelt, at der ikke ville komme nogen særmelding i julen og nytårsaften, men den kom altså alligevel - til stor overraskelse. Der blev nogen diskussion om vi - mod vores ordrer fra Fynsledelsen, skulle rykke ud, men vi blev enige om - vist som de eneste på Fyn - at vi ikke kunne være bekendt at blive hjemme, når flyverne satte livet på spil for vores skyld.

Efter krigen fortalte en engelsk lotte, der var på besøg hos os, at flyverne havde fast ordre til at flyve, når vejrforholdene tillod det, men at hun havde glemt at videregive den særlige ordre om ikke at flyve nytårs-aften. Hun indrømmede - det siges at hun rødmede - at hun var blevet degraderet i den anledning.

Mandskabet ca. 30-40 mand - fra Fåborg, Horne og Korinth, blev samlet på et mødested ca. 1 km. fra modtagepladsen og her blev cykler m.v. gemt hen.

KORT FØR den averterede ankomsttid vandrede vi så i det klare måneskin og ad tilfrosne eng- og søarealer gennem det meget øde terræn, og ventede så i skoven her lige ved søkanten. Der blev udstillet vagtposter ved den nordlige og sydlige del af vejen her - den eneste vej ved modtagepladsen - og inde på markerne ved nogle store stendiger. To lastbiler og et hestekøretøj var anbragt inde på marken lige ved skovkanten, og oppe på toppen af bakken opholdt heurekaen og lyssignalkgruppen sig.

Da vagten var etableret, lod der pludseligt et højst mærkeligt, og under de omstændigheder uhyggeligt spektakel af et eller andet, der kom kørende ad vejen mellem de to vagthold, altså på »forbudt« område.

Det viste sig at være en yngre landmand på en punkteret cykel og med en

flot nytårs-papirshat på hovedet. Jeg »holdt ham op« - iøvrigt med en »Nefak« -cykellygte, der lignede en pistol og med maske for ansigtet, så han nok havde en vis ret til at blive forskrækket. Efter modtagelsen blev han løsladt igen under svære trusler om ikke at snakke over sig.

DA MASKINEN kom, smed den sine containere meget fint og samlet og midt på det beregnede område, og opsamlingen på bilerne og hestevognen foregik i fynsk rekordtid 9-11 minutter fra kastet til klarmeldingen.

Nu begyndte så arbejdet med at få det modtagne i hus og gemt hen. Det var faktisk den farligste del, for tyskerne patruljerede på vejen. Til gengæld kendte vi de små biveje. Der hændte det, at den første lastvogn kørte en ikke beregnet lille omvej, her ved kom nummer 2 forrest og troede sig forfulgt, da nummer 1 nærmede sig bagfra. De var ligeved at komme i ildkamp med hinanden.

Ved modtagelsen »Allan« den 9. februar var det blevet tøvæjr, og da jeg ville føre folkene fra stillestedet gennem mosen, gik vi i mørket lige ud i søen.

Før øvrigt gik modtagelsen også på anden måde i vasken: der kom ingen flyver til os og efter ca. 4 timers ventetid - hvor det viste sig vanskeligt at undgå de farlige glimt fra forbudt tobaksrygning og forbudte lommelygter, måtte vi vende hjem med uforrettet sag.

Den sidste våbenmodtagelse her på stedet, »Mathilde« gik bedre. Men nedkastet var knapt så godt som nytårs-aften. Sagerne faldt over en længere strækning og tildels i et opløjet område og navnlig bag de høje stendige, så opsamlingen var besværligere den gang.

En meget malende beskrivelse gav fisker Peter Christensen, Dyreborg, efter Vera-modtagelsen, da han på uforfalsket Dyreborg-mål fortalte: Joh, ser du: Maskinen kom flyvise som en må'e på stiv vinger', - Og lige med et - put - , så ske' han!

PETER CHRISTENSEN, sædvanligvis kaldet Petter, var altså på et tidligt tidspunkt et vigtigt led i den fyn-

ske modstandsbevægelse med sin egen direkte forbindelse til Fynsledelsen. Han var en mand med lune, og han var modig.

Hæstrup fortæller:

På et vist tidspunkt ville Gestapo have fat i Petter. Han fik det at vide - en centraldame nåede at ringe enten til ham eller Lorenzen: De er der! - og gik »under jorden« på den måde, at han roede ud på fjorden i sin jolle mod Bjørnø. Derfra så han dem foretage razziaen i hjemmet. Han boede en dag på Bjørnø, men kedede sig og toghjem til Dyreborg igen, hvor han fik logi hos gode venner. Han kuglede en dag på et loftsværelse, men kedede sig endnu mere. Så toghan hjem igen. Men få dage efter var Gestapo der påny.

Denne gang bestemte Petter sig til at se affæren på nærmere hold. På parkeringspladsen overfor hans hus (hotellet's plads) lå der nogle granstammer og en hoben grankvas, og her krøb han ind.

Gestapoerne gennemrodede hans hus, men da de intet fandt, gik de op til enden af vejen, hvor de skød til måls efter mågerne. I den anden ende af byen sagde folk til hinanden - med dystre miner: Nu skyder Petter på dem!

Da Gestapo var træt af denne spas, gik de tilbage for at tage hjem. Men forinden måtte nødvendige ærinder forrettes. Og hvilken plads var nærmere eller bedre egnet end parkeringspladsen med granbunken? De tog opstilling og fuldførte ceremonien. Petter blev våd, men var iøvrigt uskadt.

Jørgen Hvass.

Kammeraternes Hjælpefond

er raske kammeraters hilsen
til de syge

[REDACTED]
[REDACTED] **Dragør kommune** [REDACTED]
[REDACTED]

ALT I NYBYGNING
OG REPARATION

**ANDERSEN
& MADSEN**

ENGDRAGET 3
6940 LEM ST. Tlf. (07) 34 12 52 og 34 12 57

STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S ARBEJDE!

Gesten

DERES ØNSKE
– MIT SPECIALE

**Bent
Herlufsen**

Malermester
Solvej 20
2670 Greve Strand
Telf. 73 23 20

Medlem af Københavns Malerlaug

Tilbud uden forbindende

GULLFIBER A/S
H. J. Holstvej 14
DK - 2610 Rødovre
Tlf. (01) 70 95 11

L. C. LARSEN

Hovedgaden 2

Hørsholm

WILHELM BECHER A/S

Farve & Lak

Hvidsværmervej 139

2610 Rødovre

Tlf. (01) 94 72 55

KERTEMINDE TURISTFART

Møllevej 18 - 5300 Kerteminde

Tlf. (09) 32 15 37

AGA A/S

Uplandsgade 57

2300 København S

Tlf. Su 9900

Otto Suenson & Co.
Dronningens Tværgade 7
Tlf. (01) 14 04 82

H. Anker Pihl
MANUFAKTUR
Storegade 10
3740 Svaneke
Tlf. (03) 99 60 23

Glarmester Diderichsen
Amager Landevej 47
2770 Kastrup

KEN MASKINFABRIK A/S
Brobyværk 5672 Broby
Tlf. (09) 63 10 91

ANDERSEN'S SMEDEFIRMA A/S
Industrivænget 10
Havdrup
Tlf. (03) 38 55 41

GÆLDER DET KOLONIAL
FREDERIK
JOHANSEN A/S

MARIAGER

Ring til 54 10 15

<p>BRUG TANDLÆGEBISTAND F. Løbger</p>	<p>Pas på de ældre i trafikken! H. T. Ringsted</p>
<p>Skandinavisk Motor Co. A/S Banemarksvej 12-16 Glostrup</p>	<p>VESTFYNS ELFORSYNING A/S 5610 Assens</p>
<p>BONBONNIEREN Strømgade 16 - 9800 Hjørring Tlf. (08) 92 15 35</p> <p>Stedet for lækkermunde også for Dem.</p>	<p>Lrs. H. THØGER JENSEN Middelfart</p>
	<p>Hilsen fra Køge Kommune</p>
<p>ADV. LARS PETERSEN 8500 Grenå</p>	<p>MØBELPOLSTER Ejler Schou 9900 Frederikshavn Tlf. (08) 42 27 92</p>
<p>W. MANNICHE'S EFTF. Tobaksfabrik Roskilde</p>	<p>VÆRN OM NATUREN! E. N. Nr. Alslev</p>
<p>BEKÆMP FORURENINGEN M.S. Lemvig</p>	<p>MURERMESTER Marinus Kvist 8470 Knebel - Tlf. (06) 35 14 64</p>
<p>L. K. KRISTENSEN & SØN Danmarksgade 53 - Aalborg</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! A . L . P .</p>
<p>GULF SERVICE STATION Triangelen - Haslev Vask - Smøring</p>	<p>DANSK HANDELSBLAD Aabyhøj</p>
<p>A/S VIBORG PAPIR COMPANI 8800 Viborg Tlf. (06) 62 57 00</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. E. - Valby</p>

KVALITET FREM FOR ALT - DET ER VORT MOTTO

Udendørsmøbler der ikke kræver vedligeholdelse – en eengangsudgift for Dem. De bliver behageligt overrasket, når De ser prislisterne, for De har da vort katalog? – om:

BS

bænke – borde
plantekasser

cykelstativer
halvtage

knagerækker
papirkurve

Flere nyheder er undervejs. Designet af kendte arkitekter. Vi bringer og monterer overalt. Kontakt os, hvis De har problemer, som vi kan løse for Dem. **Rekvirer vort store katalog.**

BENT SØNDERGAARD A/S - Vinkelvej 8 B - 2630 Tåstrup TLF. (01) *99 04 37

Chevron

SERVICESTATION

VESTERGADE
9690 FJERRITSLEV

TLF. (08) 21 14 05

VI KLARER DET HELE

Alt jordarbejde udføres
Gader – veje – parkeringspladser
Kloakarbejde – slamsuger
Alle former for vognmandskørsel
Levering af sand, grus og sten
Blokvognskørsel – kranarbejde
Transporter af enhver art

**MARIUS
CHRISTENSEN** OG SØNNER^{*/s}
IKAST VOGNMANDS OG ENTREPRENØRFORRETNING
IKAST KLOAKSERVICE (AUT. KLOAKMESTER)

NØRREGADE 71-73 – 7430 IKAST – TELEFON 07 15 11 22 – 15 11 94

Lån kr. 10.000

for kr. 2,50 (6¹/₄ cigaret) om dagen. –
Oplysninger på tlf. (01) 12 64 80 kl.
9–16, lørdag kl. 9–11. Også støttelån
til køb af grund eller hus.

Erhvervsbureauet – V. Farimagsgade 1
– 1606 København V

<p>O. KRUMMELBEIN Svanegade 12 · Thyborøn</p>	<p>N. N. Møller & Søn Automobilforretning Ringkøbing</p>	<p>Bryggeriarbejdernes Fagforening København F</p>
<p>Gårdejer C. Olesen Skovgård 9310 Vodskov.</p>	<p>RANDERS BYOMNIBUSSER Mariagervej 76 - 8900 Randers Tlf. (06) 421711</p>	<p>Karl K. Petersen & Holger Larsen A/S Odense off. Slagtehus 5000 Odense</p>
<p>NIELSEN & RAUSCHENBERGER Ingeniørfirma Lundtoftevej 7 - Lyngby</p>	<p>FISKEEKSPORT Anker Larsen og Sønner Tlf. (03) 81 24 06 Klintholm Havn</p>	<p>EN HILSEN FRA PETERSEN HAVDRUP</p>
<p>Arne Hansens Planteskole Nørup pr. 7182 Bredsten Tlf. (05) 88 31 41</p>	<p>KNUDS HERREMAGASIN Storegade 4 Thisted</p>	<p>Andelsmejeriet Hedelykke 2640 Hedehusene</p>
<p>Christoffersen Menstrup Bageri 4263 Hyllinge</p>	<p>SVEND AA. NIELSEN Tlf. 03-453-602 Stats.aut. Ejendomsmægler Østergårdsvej 2 - Fårevejle</p>	<p>Aksel Larsen Murermester Sejling, 8600 Silkeborg</p>
<p>TANDTEKNIK v/ Eilly og Arthur Klemmensen Vesterbrogade 10. Nørresundby Tlf. (08) 17 25 28</p>	<p>BAGERMESTER B. Nygaard Helsingørgade 24 3400 Hillerød</p>	<p>Harry Nielsen Gl. Strandvej 2990 Nivå</p>
<p>VEJLE MARGARINEFABRIK A/S Vejle</p>	<p>DÆKKO PRESENNING KOMPAGNI A/S Kabellejevej 32-34 · Bronshøj</p>	<p>IVAR K. SMELNECKE Ingeniørfirma Badstuestræde 17</p>

FERIE PÅ KEGNÆS.

Man anmodnes om at søge inden 1. marts.

Kammeraternes Hjælpefond ejer et feriehus på Kegnæs ved Sønderborg. Det kan søges af alle familier, hvor fader eller moder har været aktive indenfor frihedskampen.

Det vil nok også gå denne gang som det gik de andre gange, at mange søger indenfor den tid, da skolerne har sommerferie, nemlig i tiden fra ca. 20. juni til 12. august. Sker dette, vil de familier, der har skolesøgende børn eller børnebørn (som skal med) have en fortrinsstilling.

Udenfor skoleferien kan man godt få feriehuset i 14 dage, hvorimod man indenfor skoleferien kun kan regne med 8 dage, således, at der skiftes hver lørdag ved middagstid.

Huset ligger ved Flensborg Fjord. Det er grundmuret, kønt og hyggeligt, har stråtag og en tiltalende have, hvor der altid er læ. Huset er velmonteret med senge, sengetøj, gryder, pander, service, møbler, havestole, el-køleskab, radio og TV.

Der er el-opvarmning. Det er jo nemt og renligt. Der er vandværksvand og der er rigtige toiletter.

Man medbringer selv lagner og håndklæder, og man laver selv mad i et velindrettet køkken. Feriehuset er meget yndet af familier, der sætter pris på landlig idyl.

Alle interesserede bedes skrive til os inden den 1. marts, og der vil derefter blive foretaget en fordeling, og alle vil derefter ret hurtigt få besked.

Man skriver til fondens sekretær, skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV, hvorefter skema til ansøgning fremsendes.

Personnavne og adresser bedes skrevet med blokbogstaver. Der bedes også anført telefonnummer.

KONFERENCE OM INTERNATIONALE ERSTATNINGS-PROBLEMER.

I dagene 25. og 26. juni afholdtes i Wien en konference, hvori deltog repræsentanter for modstandsorganisationer og flygtningeforbund i mange lande.

Man fastslog, at der trods Vesttysklands erstatningslove, og på trods af at der er gået 28 år siden nazismens nederlag, stadig er åbenstående problemer, som ikke er løst. Man beskæftigede sig først og fremmest med et problem, som har international karakter: de såkaldte »nationalforfulgte«, som i koncentrationslejrene måtte lide samme skæbne som deres kammerater, der var blevet forfulgt af politiske eller religiøse grunde, var blevet holdt uden for erstatningsloven.

De som efter 31 december 1965 var blevet tvunget til at søge nyt hjem i en Veststat, havde indtil nu ikke fået erstatning noget steds fra, således alle der efter Tjekkoslovakiets besættelse i august 1963 måtte emigrere. Det samme gælder polske borgere, som på grund af antisemitiske forfølgelser måtte forlade deres hjem.

KONFERENCEN værdsatte den afspænding som er sket i den internationale situation, men da såvel Vesttyskland som Østtyskland snart bliver medlemmer af »De Forenede Nationer«, appelerede konferencen til begge disse lande om at forpligte sig til at løse problemet på en rimelig og retfærdig måde.

I en enstemmigt vedtaget resolution hedder det: »Ved de diplomatiske forbindelsers normalisering... må Østtyskland som efterfølger af en væsentlig del af det tidligere »Tredie Rige« påtage sig folkeretlige forpligtelser til at yde skadeserstatning til ikke-tyske ofre for nazismen«.

Senere hedder det: »Konferencen understreger at denne bestemmelse kun omfatter individuelle krav fra ofre med udelukkelse af statskrav«.

Konferencen beder de stater, som overvandt nazisterne, intervenere med hensyn til disse krav og ønsker. For at forfølge denne malsætning har konferencen besluttet at nedsætte et udvalg. Eventuelle henvendelser til udvalget bedes sendt til: Albert Hommel, 4 rue de Stavelot, Diekirch, Luxemburg.

SACHSENHAUSEN-FORENINGEN

Formand Oskar Verner Murer-gade 10, 2200 København N. tlf. (01) 35 50 12

Sekretær Rasmus Bonde Larsen Mørkevej 7, 2740 Skovtunde, tlf. (01) 94 99 04

Kasserer: Banke Jung-Jensen, Skalbjergrvej 32, 5000 Odense

Social oplysning Kai Wadsbach Petersen, Guldbergs Have 29, 2200 København N. tlf. 39 77 27

Formand i Ålborg Arnold Mathiasen, Cort Adellers Gade 19, 9000 Ålborg

Formand i Esbjerg Halvor Thomassen, Torvegade 159, 6700 Esbjerg Tlf. (05) 12 87 83

Formand i Odense Ewald Lægteskov, Asumvej 128, 2. 5240 Vollsmose. Tlf. (09) 14 34 15

LANDSFORENINGEN ERHVERVSHÆMMEDE FRA FRIHEDSKAMPEN

LANDSLEDEREN:

Formand: Oskar Verner, Murer-gade 10, 2200 København N. Tlf. (01) 35 50 12

Næstformand: Kai Wadsbach Petersen, Guldbergs Have 29, 2200 København N. tlf. (01) 39 77 27

Sekretær: Arne Hedegaard Rasmussen, Bredegrund 15, 2300 København S. tlf. (01) 58 99 54

Kasserer: Anna Strunge, Otto Ruds Gade 39, 8200 Århus N. tlf. (06) 16 98 12

Bestyrelsesmedlemmer: Alfred Bertelsen, Halvor Thomassen, Kaj Henning Kejlstrup, Alf Møller, Tonny Hansen, Alfred Lunde, de

Socialt udvalg: Alfred Senn, Glentevej 3, 4291 Ruds Vedby. tlf. (03) 56 15 97

KØBENHAVNS AFDELING

Formand: Oskar Verner, Murer-gade 10, 2200 København N. Tlf. (01) 35 50 12

ÅRHUS AFDELING

Formand Alfred Bertelsen, Trøjborgvej 76, 8200 Århus N. tlf. (06) 16 63 18

ÅLBORG AFDELING

Formand Kaj Henning Kejlstrup, Skelagervej 127, Hasselø, Ålborg. tlf. (08) 18 39 28

ESBJERG AFDELING

Formand Halvor Thomassen, Torvegade 159, 6700 Esbjerg, tlf. (05) 12 87 83

ODENSE AFDELING

Formand Alf Møller, Faurskov, 5591 Getsted.

HILLERØD AFDELING

Formand Ove Laurson, "Dysekilde", Ganløse, 2760 Måløv. Tlf. (03) 18 30 46

NEUENGAMME-FORENINGEN

Formand Holger Grome Tårnby Torv 24, 2770 Kastrop, tlf. (01) 50 33 86

Kasserer: E. Jakob Jensen, Fabrianhus, 3240 Esrum, tlf. (03) 200149

Næstformand Bernth Johannsson Kongshøjevej 20, 2800 Lyngby, tlf. (01) 87 02 64

Sekretær Niels Otto Køster Offenbachs Vej 22, 2450 København SV, tlf. (01) VA 2497 V

Medlemskontakt og arkiv Alex Th. Bønnelie, Elme Alle 43, 2630 Løstrup, tlf. (01) 99 05 52

Dagbogsblade

JOSEPH MENGELE MELDES MYR- DET

Den efterlyste krigsforbryder skal være henrettet af israelsk gruppe CUIABA, 1/12

Bladene i den brasilianske stat Mato Grosso meddeler, at en mand, der formentlig var identisk med efterlyste tyske krigsforbryder Joseph Mengele, er blevet myrdet i byen Pedro Juan Caballero i Paraguay, tæt ved den brasilianske grænse.

Meddelserne går ud på, at en tysker, der kaldte sig Albert Frederiff i mandags blev pryglet ihjel af tre mænd med hætter over hovederne. De betegnes som israelske kommando-soldater.

For nogen tid siden meddelte den tyske presse, at dr. Joseph Mengele, der er berygtet for sin virksomhed i dødslejren Auschwitz, boede i Pedro Juan Caballero, der er kendt som tilholdssted for smuglere og et center for narkotikahandelen.

Både Mengele og Frederiff var mellem 65 og 70 år gamle. Frederiff, der boede i et hus på landet med sin kone og to børn, beskrives som en mand med sælsomme vaner, der kun nødigt forlod sit hjem.

Politiet i Paraguay har ikke kunnet identificere morderne, der efter fuldbyrdet gerning undersøgte huset, men kun tog ofrets papirer med sig.

Det meddeltes i går i Warszawa, at de polske myndigheder vil kræve ham udleveret fra Paraguay som krigsforbryder, idet han bl. a. er sigtet for mord på 4000 sigeunere, og for kriminelle lægelige eksperimenter.

GEORGES FULLY MYRDET.

Generalsekretæren for det franske forbud af tidligere Daschau-fanger medlem af præsidiat for Den Internationale Dachau-Komite, Georges Fully, er blevet offer for et attentat. Han fik tilsendt en pakke indeholdende sprængstof. Ved pakkens åbning dræbtes Georges Fully.

BØDLEN PRALER.

Flere aviser i Vesttyskland har bragt interview med bøblen fra Lyon, Klaus Barbie vel Altman i hvilket denne forbryder erklærer: »Jeg er over-

bevist nazist og er stolt over at have haft en førende stilling i SS, der var det tredje riges værdifuldeste troppeafdeling. Hvad jeg har gjort, vil jeg være rede til at gøre tusindfold igen«.

BESØG I DACHAU UØNSKET.

Den amerikanske journalist, korrespondent til »Times«, Christopher Byron, ville under et besøg i München besøge KZ-lejren Dachau. Han henvendte sig til Münchner Verkehrsamt for at få oplysninger og hjælp til besøget. Han fik svaret: »Dachau? Det er da ikke sandt mere. Et besøg lønner sig virkelig ikke«.

Den forbavsede amerikaner, der vidste, at der i lejrområdet var rejst et mindemærke for lejrens ofre, bekostet af tidligere fanger, bad om at måtte tale med chefen og fik af ham det svar, at Verkehrsamt ingen beføjelser havde angående Dachau og heller ikke kunne give oplysninger om besøgstider m.m., da Dachau lå uden for Münchens stadsgrænse.

Journalisten gav dog ikke op, men tog til Dachau, hvor han fik at vide, at hans tilfælde ikke var enestående. Münchens turistbureau gjorde sig principielt umage for at holde gæster fra at besøge Dachau.

Det er vist unødigt at sige hvorfor!

STREG OVER FORTIDEN

12/12 Prag, Tirsdag. Fem og tredive år efter at Adolf Hitler gennemtvang Tjcekoslovakiets deling, underskrev den vesttyske forbundskansler Willy Brandt i dag en traktat, som annullerer den berygtede München-aftale og som åbner vejen for forbindelse mellem Prag og Bonn.

Underskrivelsen af traktaten i Czernin-paladset i Prag var blevet udsat i tre måneder på grund af uoverensstemmelser om Vestberlin. Problemet er endnu ikke afklaret, men Brandt tog alligevel til Prag. Han afviste påstande om, at han giver op over for østlandenes krav med hensyn til Berlin.

»Intet kan lave om på de frygtelige ting, som er sket mellem vore folk og som har bragt så megen sorg. Men traktaten skal berede vejen for et nyt fredeligt naboskab«, sagde

Brandt til den tjcekoslovakiske ministerpræsident Lubomir Strougal ved sin ankomst.

HÆDRET 5/1-74

Johannes G. Sørensen, journalist i Rønne, blev i går på 30 års dagen for drabet på Kaj Munk hædret med 10.000 kroner af Kaj Munks Mindefond. Udvælgelsen af Johannes G.

Sørensen, der indtil for nylig gennem 14 år har været beskæftiget på dagbladet Bornholmeren, sker i erindringer om, at det var ham, der den 4. maj 1945 oplæste frihedsbudskabet fra BBC i London.

Ved krigsudbrudet var Johs. G. Sørensen souschef på radioavisen, men måtte flygte til Sverige, hvorfra han blev hentet til London. Han blev hurtigt kendt som »Stemmen fra London«.

PROCESSEN UDEN ENDE.

En proces i Mannheim har løbet siden 11. november 1971 mod den tidligere SS-kredskommisær i Czortkow, Richard Pal. Oprindeligt stod han anklaget sammen med Albert Brettschneider, som imidlertid gled ud af sagen, idet han døde.

Med alle tænkbare midler er denne proces blevet trukket i langdrag. Pals forsvarer krævede ikke mindre end 700 vidneafhøringen, som man arbejder sig igennem i denne groteske sag. Retten er meget glad for at rejse, således fløj man to gange til USA, to gange til Sydamerika og den har også været i Kanada. Til Israel tog den endog syv gange for at afhøre vidner.

Det er klart, at man nærer modvilje mod Nazi-processer, som på denne måde koster uhyre summer.

Besøgsrekord i Frøslevlejrens Museum 1973.

Besøgsantallet i Frøslevlejrens Museum satte i 1973 ny rekord med i alt 26.022 gæster. Det er godt 2.000 flere en året før. Det største månedlige besøg var i feriemåned juli, hvor 6.497 fandt vej til den tidligere fangelejr. Blandt gæsterne var der 12.658 børn og unge under uddannelse, og der blev talt 399 skoler og større selskaber.

Frøslevlejrens Museum er lukket i vintermånederne, men skoler og større grupper kan få adgang efter aftale med opsynet.